

Miten viljelijä voi selvittää peltojensa kasvukuntoa?

Tuomas Mattila ja Jukka Rajala
Yliopistotutkija
Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti
13.12.2018 Huittinen

Maatalouden tärkeimmät resurssit

- Viljelijän osaaminen
- Peltomaan kasvukunto

Kuva: Jukka Rajala

=>OSMO- Osaamista ja työkaluja resurssitehokkaaseen maan kasvukunnon hoitoon yhteistyöllä-hanke 2015-2019

Alueiden välinen yhteistyöhanke

2016-2019

Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma 2014-2020 /
Vesien suojelun ja ravinteiden kierrätyksen erillisrahoitus

- **Toteuttajat:**

Helsingin yliopisto, Ruralia-instituutti

ProAgriat Länsi-Suomi ja Etelä-Pohjanmaa

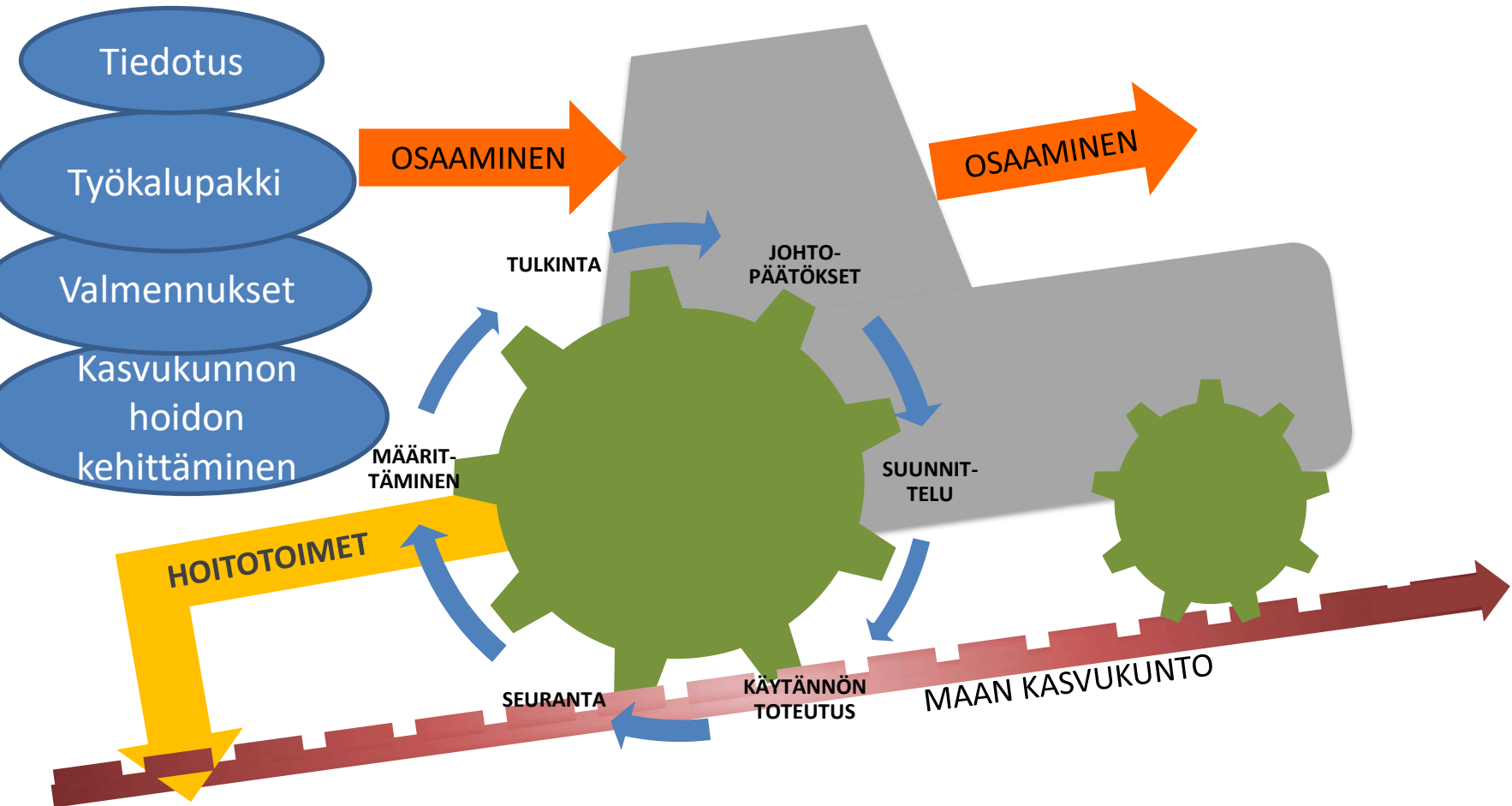
Toiminta-alue:

Etelä-Pohjanmaa, Satakunta, Varsinais-Suomi ja Uusimaa

Rahoitus: Varsinais-Suomen ELY-keskus,
yritykset, viljelijät ja säätiöt

Tavoitteena kasvukunnon parantaminen

Kasvukunnon osa-alueet – viljelijän näkökulmasta

Hyvä lohko

- Kuivuu tasaisesti ja nopeasti kylvökuntoon
- Muokkautuu helposti
- On muheva, tuoksuva ja matoisa
- Tuottaa runsaan ja tasaisen sadon

Kasvukunnon osa-alueet – viljelijän näkökulmasta

Hyvä lohko

- Kuivuu tasaisesti ja nopeasti kylväksen jälkeen
- Muokkautuu helposti
- On muheva, tuoksuva ja matoisa
- Tuottaa runsaan ja tasaisen sadon

Vesitalous

Rakenne

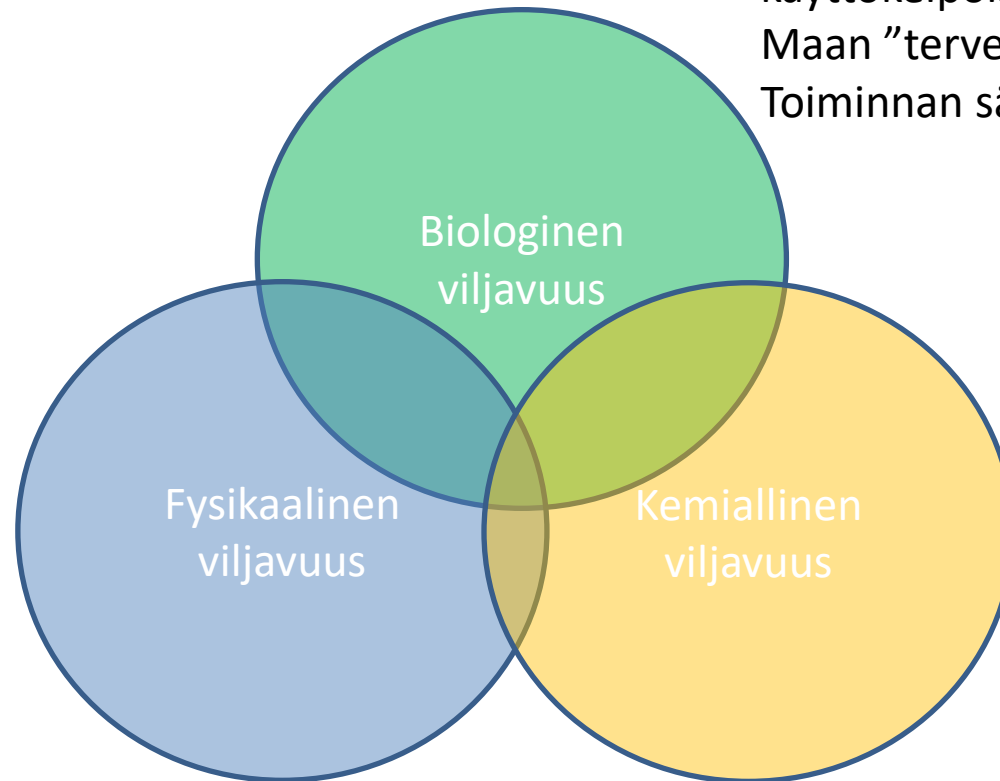
Elävyys

Kasvu

Kasvukunto on eri osatekijöiden yhteispeliä

Ravinteiden
käyttökelpoisuus
Maan "terveys"
Toiminnan säätely

Ravinnevarastot
Ravinnetasapaino
Pää-, sivu- ja
hivenravinteet

Vedenjohtavuus
Murukestävyys
Rakenne
Vedenpidätys-
kyky

Maan kasvukunto on eliöiden toimintaa

Maaekosysteemin toiminta	Toiminnalliset elioryhmät
Hiiliyhdisteiden muuntaminen	Hajottajat: sienet, bakteerit, mikrobeja ja kuollutta kasviainesta syövät eläimet ja alkueläimet.
Ravinteiden kierto	Ravinteiden muuntajat: hajottajat, alkuaineiden olomuodon muuttajat, typensitojat, sienijuuret
Maan rakenteen ylläpito	Ekosysteemi-insinöörit: lierot, maahan kaivautuvat selkärangaiset, suuremmat selkärangattomat (punkit, hyppyhäntäiset, jne.)
Eliöiden runsauden säätely	Biologiset torjujat: saalistajat, mikrobeja syövät eläimet, loisten loiset.

Mattila & Rajala, 2017. Mistä ja miten tunnistaa maan hyvän kasvukunnon? HY Ruralia raportteja.

Biomassat

Eliöt	Lajeja kpl/g	Lukumäärä kpl/m ²	Paino kg/ha
Bakteerit ja arkit	1-9000	100 000 000 000 000	400-5000
Sädebakteerit	?	1 000 000 000 000	400-5000
Sienet	1-300	10 000 000	100-1500
Alkueläimet	1-5000	10 000 000 000	20-300
Sukkulamadot	10-1000/m ²	1 000 000	10-300
Punkit	100-500/m ²	10 000	2-500
Lierot	2-10/m ²	100	100-4000
Hyppyhäntäiset	10-100/m ²	10 000	2-500
Muut eläimet	30-3000/m ²	1000	10-100

Weil ja Brady, 2016. Nature and properties of soils.

Kuva: Jukka Rajala

Missä kunnossa pelto on?

Ju 0; 2016

Kuva: Jukka Rajala

Kuvat: Jukka Rajala

Kuva: Jukka Rajala

Mitä mieltä muokkausretikka on?

Kuvat: Jukka Rajala

13.12.2018

OSMO: Agri-ohjelijä voi selvittää kasvukuntoa

Lohkojen kasvukunnon selvittämistä

Kartta-aineistot

- Google Maps, Bing, paikkatietoikkuna.fi
- Sentinel Playground, Talking fields, ilmakuvat
- Salaojakartat

Peltohavainnot

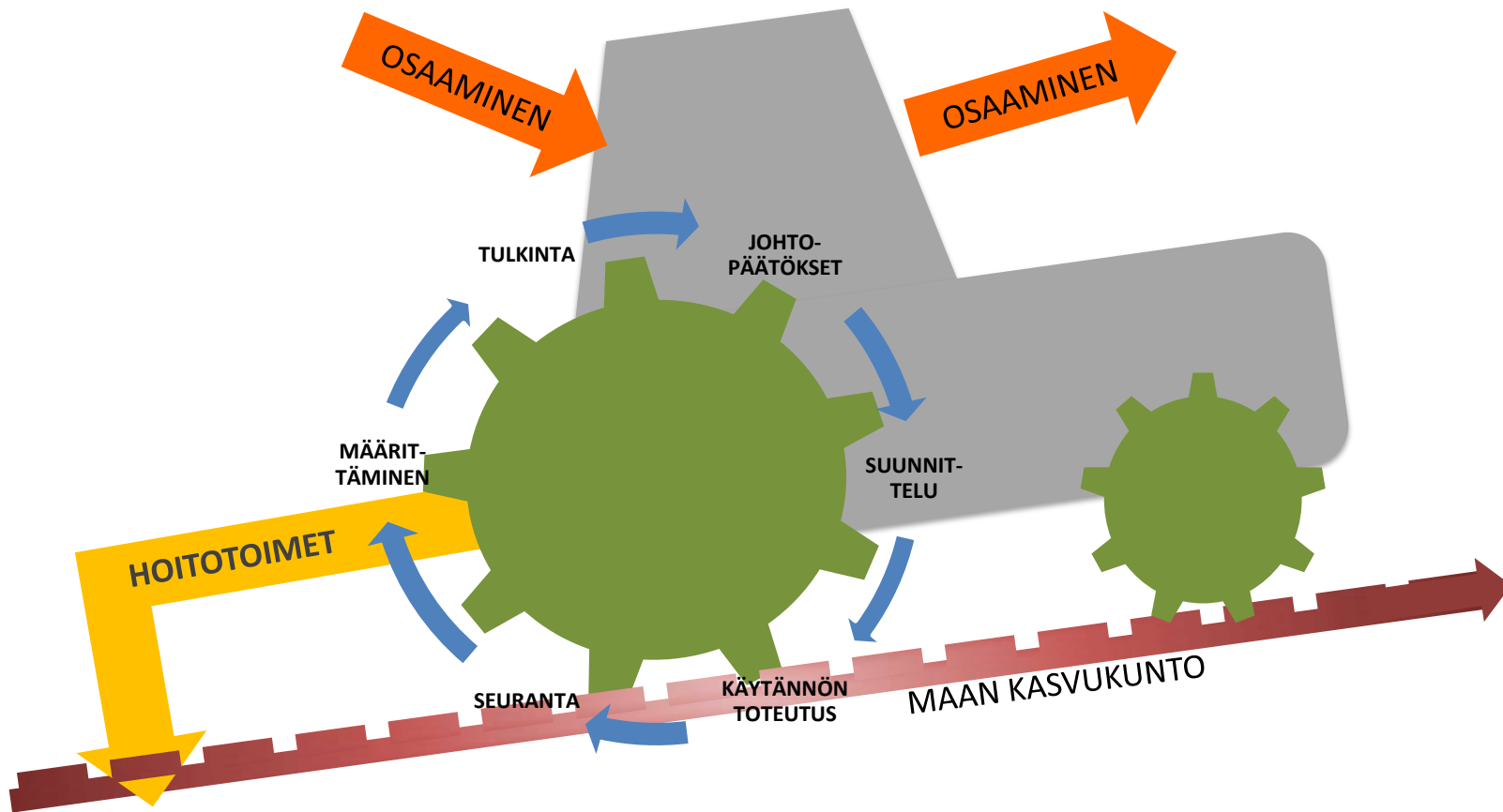
- Pellon pinnan havainnointi
- Kasvien havainnointi
- Maan rakenteen havainnointi

Maanäyteanalyysit

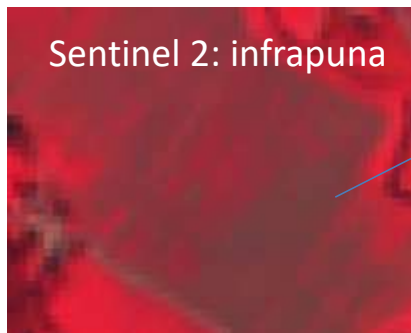
- Viljelijän tehtävissä olevat testit
- Viljavuusanalyysi
- Muut analyysit

Tieto ilman toimintaa on turhaa!

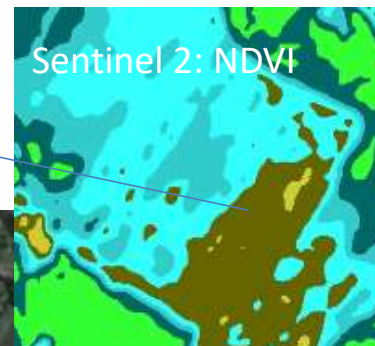

Karttapohjainen tarkastelu

Sentinel 2: infrapuna

Alhainen yhteytys

Sentinel 2: NDVI

Salaoja tukossa

Heikko maan rakenne

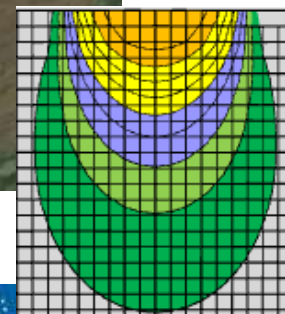
Pintavesilammikoita

Maata kuluttava kiertö

Vähän lieroja

Tiivistävät koneet

Liikaa Mg
Vähän Mn
Vähän P

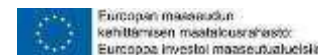

Karttapohjaiset tuotteet

- Talkingfields.de, 5 €/ha
- Useamman vuoden satelliittikuvat NDVI
  - Satokartta
  - Suodatus
  - Keskiarvoistus
- Hyvin ja huonosti kasvavat lohkon osat

OSMO -määrämittausta voidaan käyttää kasvukuntoa

Ilmakuvat

- Keväällä otettu ilmakekuva
  - Epätasainen kuivuminen
  - Miksi?
    - Tiivistyminen
    - Pinnanmuodot
    - Ojituksen toimintahäiriö
    - Ojaväli

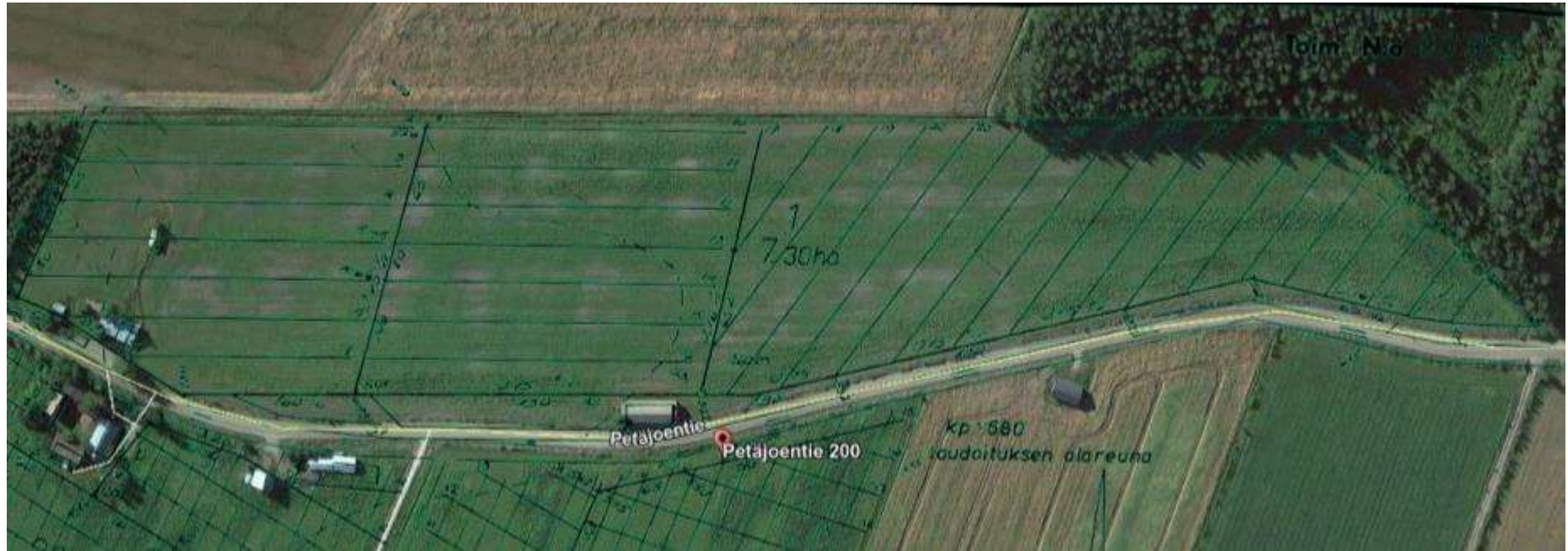

Ilmakuvat

- Kesällä otettu nelikopterikuva
  - NDVI
  - Kuvaa eroja kasvibiomassassa
  - Miksi?
    - Kuivuus, märkyys, kevään olot
  - Hetkellinen tilanne

Salaojakartta ilmakuvaan

Salaojakartat 25 €/tilaus, 5 €/kartta.
Siistiminen kuvankäsittelyssä, taustan poisto.
Sovitus ilmakuvaan Google Earth.

Lohkojen kasvukunnon selvittämistä

Kartta-aineistot

- ✓ Google Maps, Bing, paikkatietoikkuna.fi
- ✓ Sentinel Playground, Talking fields, ilmakuvat
- ✓ Salaojakartat

Peltohavainnot

- Pellon pinnan havainnointi
- Kasvien havainnointi
- Maan rakenteen havainnointi

Maanäyteanalyysit

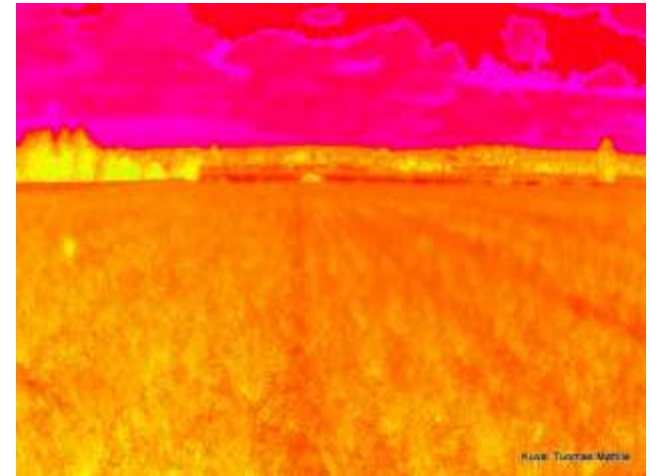
- Viljelijän tehtävissä olevat testit
- Viljavuusanalyysi
- Muut analyysit

Peltohavainnot

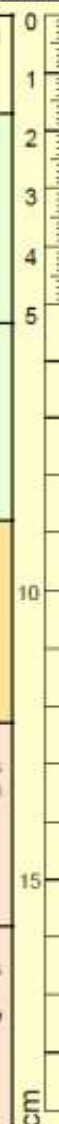
Peltohavainnoita

- Pellon pinnan havainnointi
  - Karikepeite, kuorettumat, muruisuus
  - ”Hörppytesti”: veden imeytyminen
- Maan rakenteen havainnointi
  - VESS: verrokkikortti
- Kasvien havainnointi
  - Juuret
  - Lehtivihreä

VESS verrokkikortti: pisteytys

Structure quality	Size and appearance of aggregates	Visible porosity and Roots	Appearance after break-up: various soils	Appearance after break-up: same soil different tillage	Distinguishing feature	Appearance and description of natural or reduced fragment of ~ 1.5 cm diameter
Sq1 Friable Aggregates readily crumble with fingers	Mostly < 6 mm after crumbling	Highly porous Roots throughout the soil			 Fine aggregates	 The action of breaking the block is enough to reveal them. Large aggregates are composed of smaller ones, held by roots.
Sq2 Intact Aggregates easy to break with one hand	A mixture of porous, rounded aggregates from 2mm - 7 cm. No clods present	Most aggregates are porous Roots throughout the soil			 High aggregate porosity	 Aggregates when obtained are rounded, very fragile, crumble very easily and are highly porous.
Sq3 Firm Most aggregates break with one hand	A mixture of porous aggregates from 2mm - 10 cm, less than 30% are <1 cm. Some angular, non-porous aggregates (clods) may be present	Macropores and cracks present. Porosity and roots both within aggregates.			 Low aggregate porosity	 Aggregate fragments are fairly easy to obtain. They have few visible pores and are rounded. Roots usually grow through the aggregates.
Sq4 Compact Requires considerable effort to break aggregates with one hand	Mostly large > 10 cm and sub-angular non-porous; horizontal/platy also possible; less than 30% are <7 cm	Few macropores and cracks All roots are clustered in macropores and around aggregates			 Distinct macropores	 Aggregate fragments are easy to obtain when soil is wet, in cube shapes which are very sharp-edged and show cracks internally.
Sq5 Very compact Difficult to break up	Mostly large > 10 cm, very few < 7 cm, angular and non-porous	Very low porosity. Macropores may be present. May contain anaerobic zones. Few roots, if any, and restricted to cracks			 Grey-blue colour	 Aggregate fragments are easy to obtain when soil is wet, although considerable force may be needed. No pores or cracks are visible usually.

Esimerkki maaprofiilista

Kuva: Jukka Rajala

Lohkojen kasvukunnon selvittämistä

Kartta-aineistot

- ✓ Google Maps, Bing, paikkatietoikkuna.fi
- ✓ Sentinel Playground, Talking fields, ilmakuvat
- ✓ Salaojakartat

Peltohavainnot

- ✓ Pellon pinnan havainnointi
- ✓ Kasvien havainnointi
- ✓ Maan rakenteen havainnointi

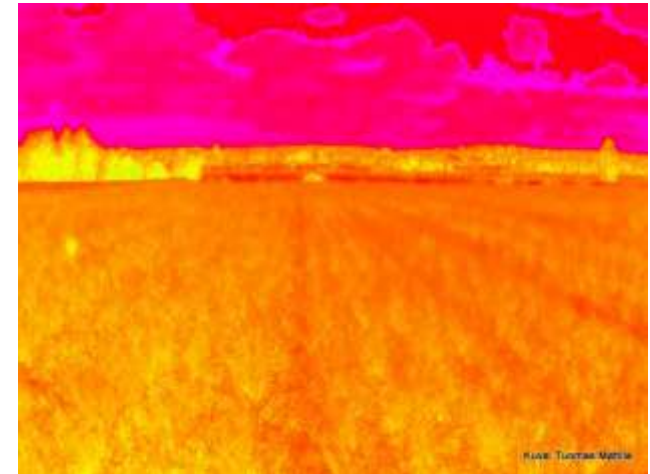
Maanäyteanalyysit

- Viljelijän tehtävissä olevat testit
- Viljavuusanalyysi
- Muut analyysit

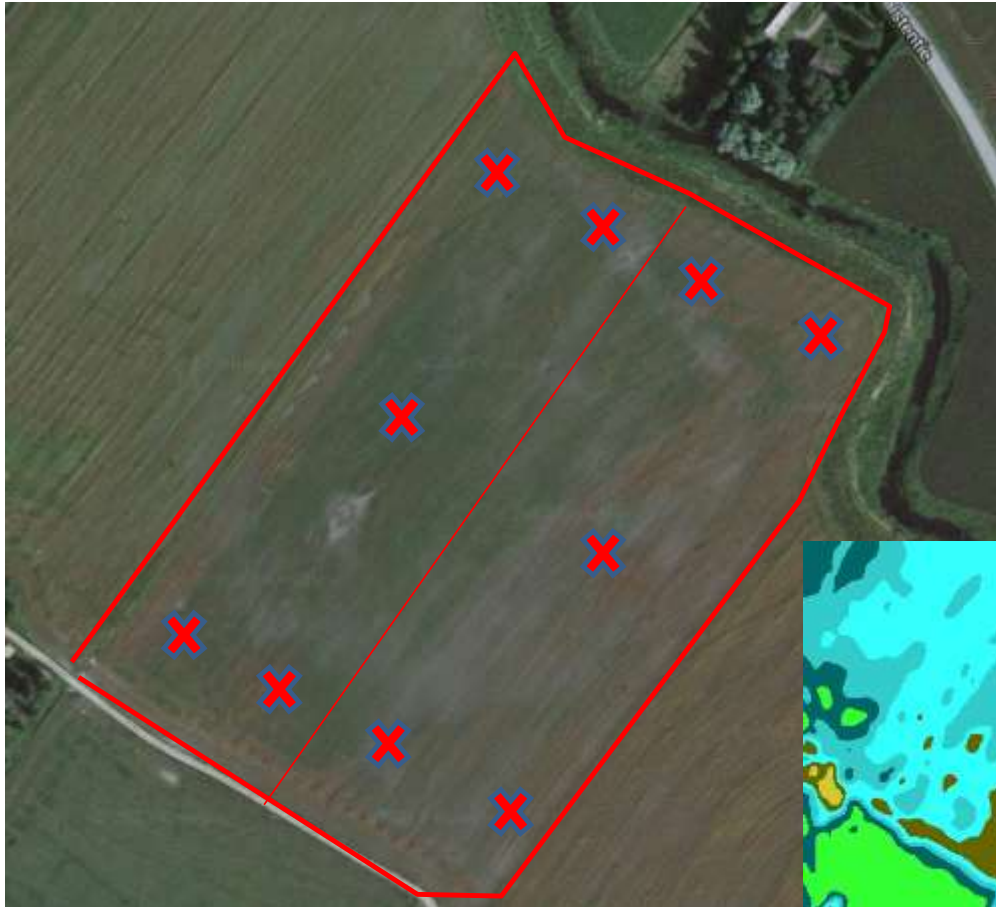
Maanäyteanalyysit

- Viljelijän tehtävissä olevat
  - Murukestävyys kuoppatestillä
  - Solvita CO2
- Viljavuusanalyysi
  - Cu, Zn, Mn, B+hehkuskevennys
- Muut analyysit
  - Soil Health Tool
    - Fosfori, vesiliukoinen hiili, typen vapautuminen

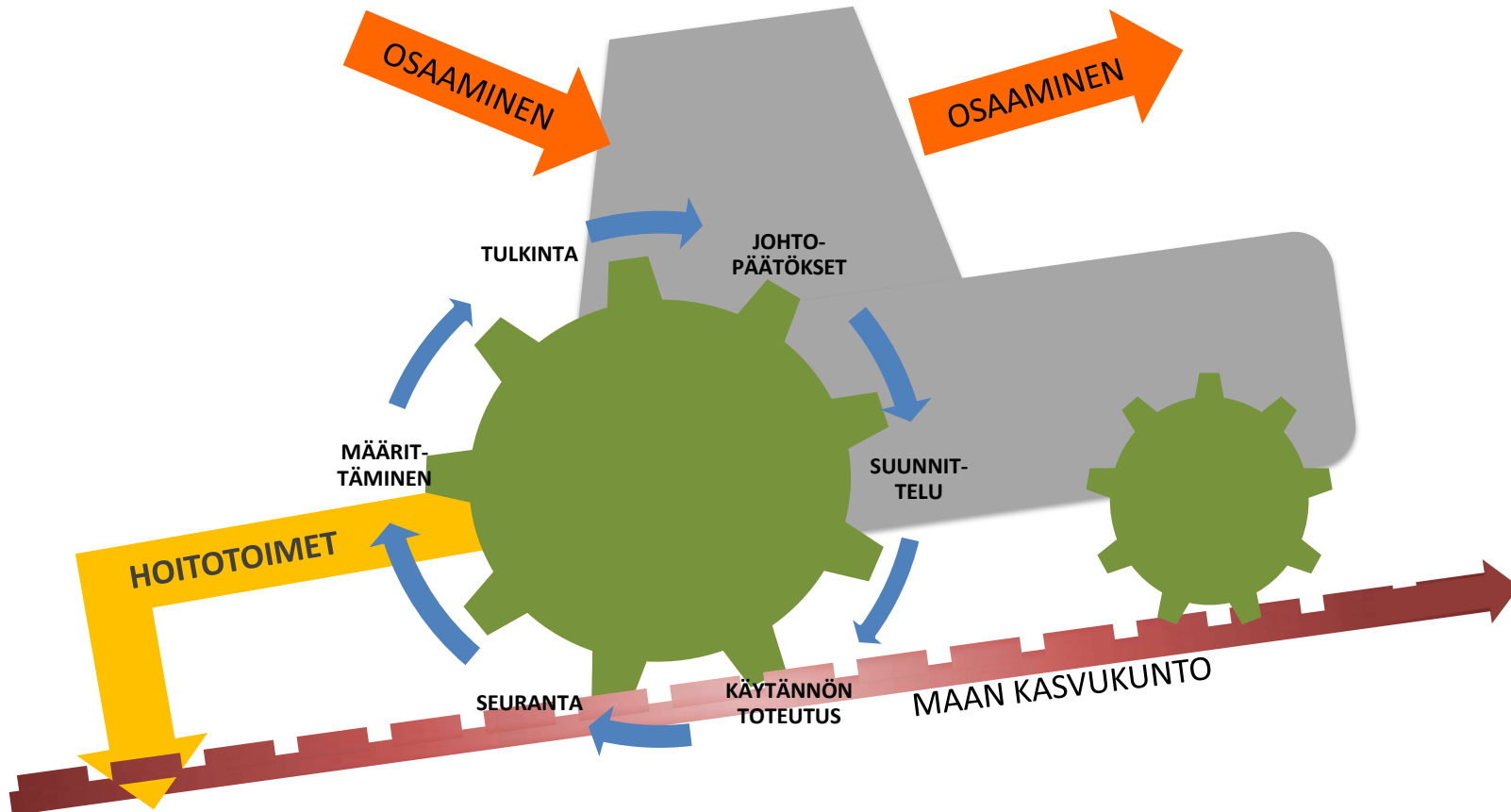
Maanäytteissä tärkeintä on näytteenotto

Sama maalaji
Sama multavuustaso

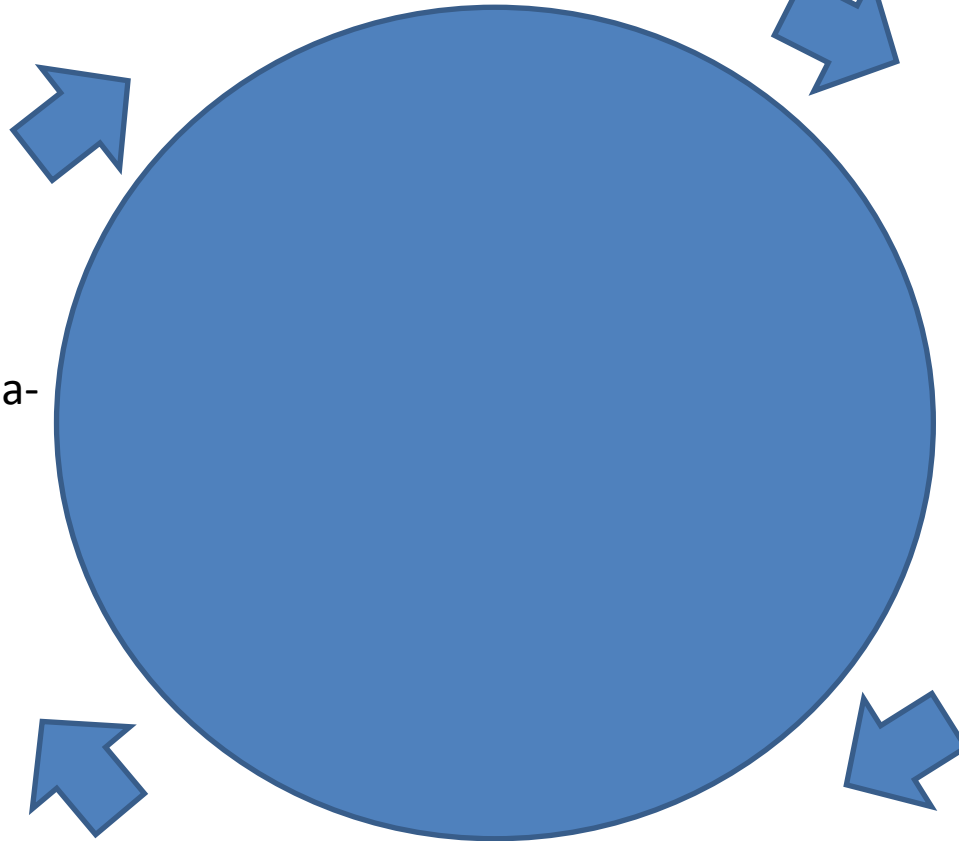
Tieto ilman toimintaa on turhaa!

Suunnittelukehä

Talvi: suunnittelu

30-50
Ongelma-
kohtaa

3-5 toteutettavaa toimenpidettä

Kesä: havainnointi

Lisätietoja

[Mattila ym: Mistä ja miten tunnistaa maan hyvän kasvukunnon?](#)

[HY, Ruralia-instituutti. Raportteja 171. 36 s. 2017.](#)

[Mattila ym: Miten vältän maan haitallisen tiivistymisen maatalousrenkaiden avulla.](#)

[HY, Ruralia-instituutti. Raportteja 175. 41 s. 2018](#)

[Mattila ym: Kationinvaihtokapasiteetin määrittäminen ja käyttö viljavuusanalyysin tulkinnaissa.](#)

[HY, Ruralia-instituutti. Raportteja 179. 36 s. 2018.](#)

Kinnunen ym: Uusia menetelmiä maaperästä vapautuvan typen määrän arviointiin. HY

Ruralia-instituutti. Raportteja 188. 2018

Mattila ym: Kuinka maan kasvukuntoa kehitetään. HY Ruralia-instituutti. Raportteja 189.

2018

<http://www.maan-kasvukunto.fi>

> Tutkimusraportit

> Työkalut

Kiitos!

Kuva: Jukka Rajala

<https://www.maan-kasvukunto.fi>